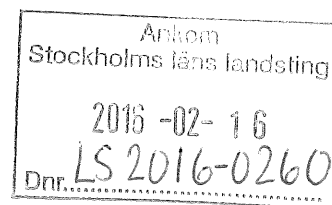

MOTION
2016-02-16

2016:1

Motion av Erika Ullberg (S) och Dag Larsson (S) om behovet av mångfald i vården av allvarlig övervikt

Vi socialdemokrater har ambitionen att sluta de undvikbara hälsoklyfterna inom en generation. Det är en högt ställd målsättning som kommer kräva att vi använder alla till buds stående medel för att ta oss an folkhälsoproblemen som finns i vårt län. En av dem är förekomsten av allvarlig övervikt och fetma¹. Då krävs en bred arsenal av verktyg och alternativa behandlingar och vård.

Förekomsten av övervikt och fetma är högst i lägre socioekonomiska grupper. Skillnader finns även i relation till utbildningsnivå. Män med grundskoleutbildning har högst andel med övervikt och fetma (60 %), medan män med universitetsutbildning har lägst andel (43 %). Liknade mönster finns för kvinnor. Både män (17 %) och kvinnor (14 %) med grundskoleutbildning har dubbelt så hög förekomst av fetma som de med universitetsutbildning (7 %), för både män och kvinnor).

Män födda i Sverige har en lägre förekomst av övervikt inklusive fetma (49 %) än män födda i ett annat nordiskt land (56 %), Europa utanför Norden (57 %) eller utanför Europa (59 %). Kvinnor födda i Sverige har på liknande sätt lägre förekomst av övervikt inklusive fetma (33 %) än kvinnor födda i ett annat nordiskt land (41 %), Europa utanför Norden (38 %), eller utanför Europa (42 %).

Andelen personer med övervikt och fetma har inte ökat i Stockholms län mellan de två senaste mättillfällena, 2010 och 2014. Dock består de betydande sociala skillnader mellan dessa år. Analyser visar också att det är samma individer som är överviktiga eller feta vid de båda tillfällena.

Slutsatsen av statistiken är klar; de som har sämst förutsättningar att tackla fetma och övervikt är också de som drabbas värst. Än mer bekymmersamt är att en relativt liten andel av personer med övervikt eller fetma klarar av att gå ner i vikt på egen hand.

¹ Definitionen av allvarlig övervikt är ett BMI mellan 25-29,9 och fetma definieras som ett BMI över 30.

Primärvården bör ges möjlighet att arbeta mer riktat mot redan etablerad övervikt och fetma. Då krävs en bred kartläggning av dess förutsättningar att göra just detta, det vill säga arbeta hälsofrämjande gentemot personer som lider av övervikt eller fetma.

Samtidigt kan vi inte ge upp tanken på att avhjälpa övervikt eller fetma. Att kirurgiskt åtgärda fetma, genom gastric bypass, har visat sig framgångsrikt, men det är samtidigt inte ett ingrepp utan nackdelar. För en gastric by-pass krävs ett BMI-värde över 35. Kirurgi kan innebära komplikationer och trots hög effektivitet är det inte en lösning som passar alla. Dessutom finns en risk att personer kan känna sig tvingade att gå upp i vikt för att kvalificera för kirurgi.

Därför bör Stockholms läns landsting sträva efter att erbjuda en mångfald av alternativa behandlingsformer, för att komplettera kirurgisk behandling av fetma. I ett första steg bör landstinget initiera en kartläggning av vilka icke-kirurgiska överviktsbehandlingsalternativ som finns att tillgå. Därefter bör ett arbete ta vid för att möjliggöra att landstingets medborgare får tillgång till dessa behandlingsmetoder, genom lämpligt vårdavtal.

Stockholms läns landsting bör också bli bättre på att skapa förutsättningar för personer med övervikt att hjälpa sig själva, genom att subventionera ätträningshjälpmedel, inom ramen för forskrivningsbara hjälpmedel. Ett exempel på ett sådant hjälpmedel som kan hjälpa mot övervikt, men som idag saknar subvention är Mandometer, ett medicintekniskt hjälpmedel som används för att normalisera ätbeteende och mättnad.

Mandometer registrerar tallrikens viktninskning under måltidens gång och genererar en kurva över personens äthastighet. Samtidigt visas en referenskurva för normal äthastighet. Personen som äter uppger sin mättnadskänsla, och visas samtidigt en normal mättnadsskala. Med hjälp av denna referenskurva lär man sig efter ett tag att känna rätt mättnad.

Stockholm den 16 februari 2016

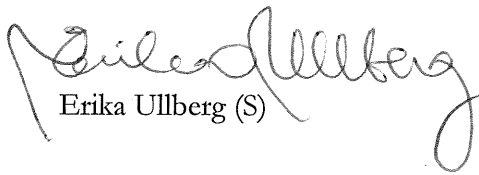
Med anledning av ovanstående föreslår Socialdemokraterna fullmäktige att besluta

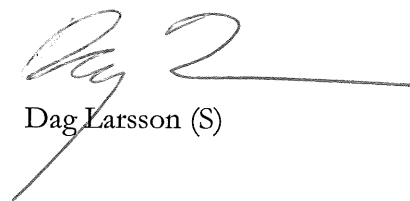
att uppdra åt lämplig instans att göra en bred kartläggning av primärvårdens förutsättningar att arbeta hälsofrämjande, riktat mot personer med allvarlig övervikt och fetma.

- att kartlägga vilka icke-kirurgiska överviktsbehandlingsalternativ som finns, i syfte att på lämpligt sätt utöka mångfalden av överviktsbehandlingar.
- att utreda förutsättningarna för att utöka utbudet av ätträningshjälpmedel, och utreda möjligheten att inkludera exempelvis ätträningshjälpmedlet Mandometer i hjälpmedelsförskrivningen.

Stockholm den 16 februari 2016

Erika Ullberg (S)

Dag Larsson (S)